

FI lausuntopyyntö VV

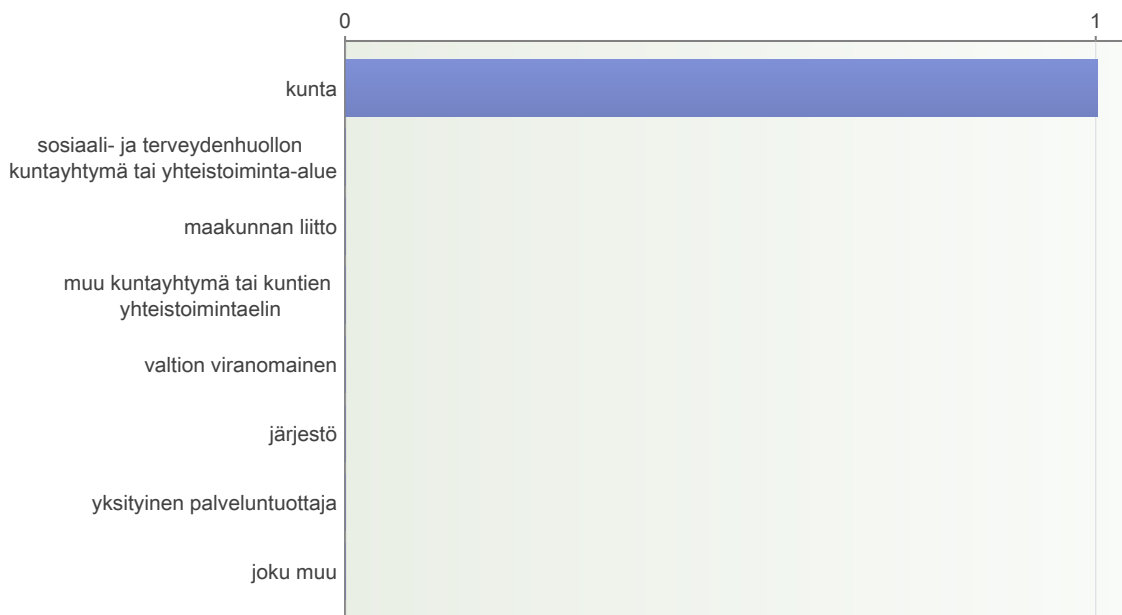
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Inarin kunta	Mari Palolahti	Kunnanjohtaja Toni K. Laine, 0405943253, toni.k.laine@inari.fi	20.3.2017	Inarin kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

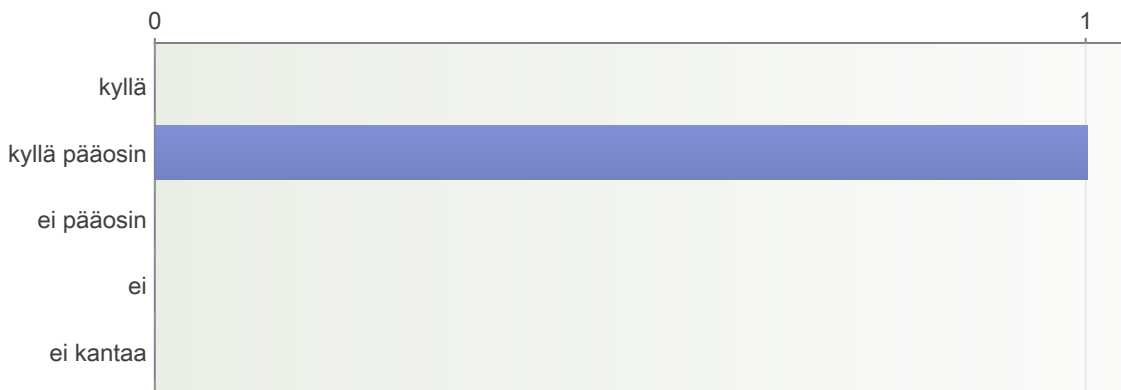
- Järjestämisvastuun siirtyminen suuremmille toimijoille voi parantaa yhdenvertaisuutta alueilla ja sitä kautta myös terveys- ja hyvinvointierot voivat kaventua alueellisesti. Valinnanvapauden laajentaminen sinänsä on tavoiteltava asia, mutta esitetty, keskeneräinen malli on monimutkainen ja edellyttää uudenlaista osaamista ja resursseja johtamiseen. Koska esitetystä mallista ei ole aiempia kokemuksia, sen vaikutuksista terveys- ja hyvinvointieroihin ja palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen ei tiedetä. Esitetty malli tulee todennäköisesti heikentämään alueiden välistä yhdenvertaisuutta, koska harvaan asuttujen ja erityisluontoisten alueiden (kuten Inari) palveluiden monimuotoistumista ei esitettyssä mallissa voida taata, etenkin kun kuntien osallistuminen palvelumarkkinoiden kehittämiseen ei ole mahdollista. Lisäksi maakuntien erilaiset palvelulupaukset heikentävät maakuntien välistä yhdenvertaisuutta. Esitetty valinnanvapauden malli on niin monimutkainen, että sen toteuttaminen edellyttää myös asiakkailta aktiivisuutta, osaamista ja toimintakykyä. Toimivan ja kattavan asiakasohjausprosessin kehittäminen lyhyessä ajassa on erittäin haastavaa.

Valinnanvapautta tulee lisätä asteittain ja esim. pilotoimalla erilaisia vaihtoehtoja eri maakunnissa laajemmin. Esitettyssä mallissa ei tuoda selkeästi esille miten saamelaiden kotiseutualueella saamelaisten oikeudet saamenkielisiin ja saamenkulttuurisiin palveluihin varmistetaan valinnanvapauden näkökulmasta. Saamenkielisillä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa sosiaali- ja terveystalouteen siten, että saamenkielet ja saamenkulttuuri tulee riittäväällä tavalla huomioiduksi palvelujen tuottamisessa.

Inarin kunta toteaa Kuntaliiton tavoin, että ehdotettu tapa toteuttaa perustason ja eräiden erityistason palveluiden valinnanvapaus yhtiöittämisvelvollisuuden ja markkinamekanismien kautta on ristiriidassa sote- ja maakuntaudistukselle alun perin asetettujen tavoitteiden kanssa, jotka koskevat yhdenvertaisuutta, palveluiden integraatiota ja kustannusten hillintää. Malli rajoittaa palveluiden järjestämisvastuuseen ja itsehallintoon lähtökohtaisesti kuuluvaa oikeutta päättää palveluiden tuottamistavasta ja ohjata palveluita kokonaisuutena. Järjestämisvastuun kantaminen ja palvelujen integraatio on erittäin haasteellista, kun perustason palvelut siirtyvät yritysten vastuulle ja markkinaperusteiseen ohjaukseen. Palvelutuotanto pirstoutuu maakuntien tosiasiallisen ohjausvallan ulkopuolelle ja eri palveluihin syntyy asiakkaan näkökulmasta nykyiseen verrattuna uusia rajapintoja.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

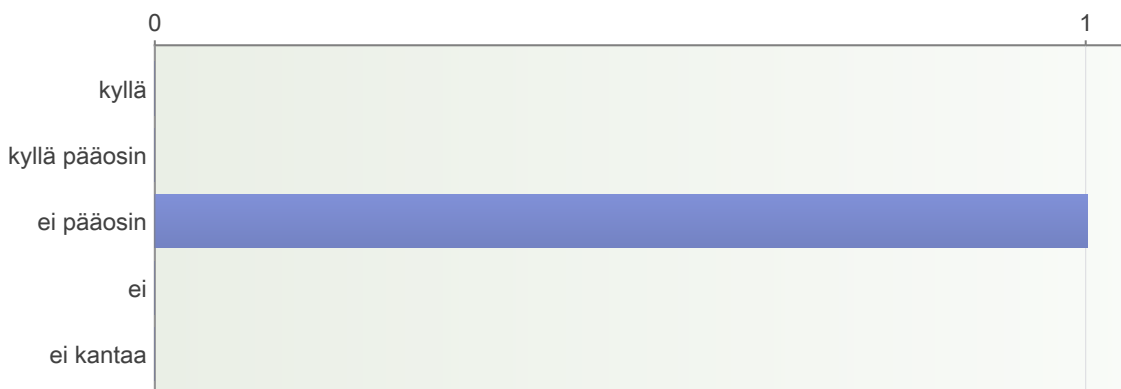
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty malli edistää toimintakykyisten, tietoa hakevien asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia palveluntuottajan valinnassa, mutta ei suuressa määrin palvelun sisällössä. Mm. mielenterveys- ja päihdeasiakkailla, muistisairailla ja muilla paljon palveluja tarvitsevilla ihmisillä voi olla erityisiä vaikeuksia valinnanvapauden toteuttamisessa, koska se on niin monimutkainen. Malli korostaa asiakkaiden vastuun korostumista ja palveluohjauksen onnistumista, sillä asiakkailta edellytetään osaamista valintojen tekemiseen ja palvelujen sisällön arvioimiseen.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

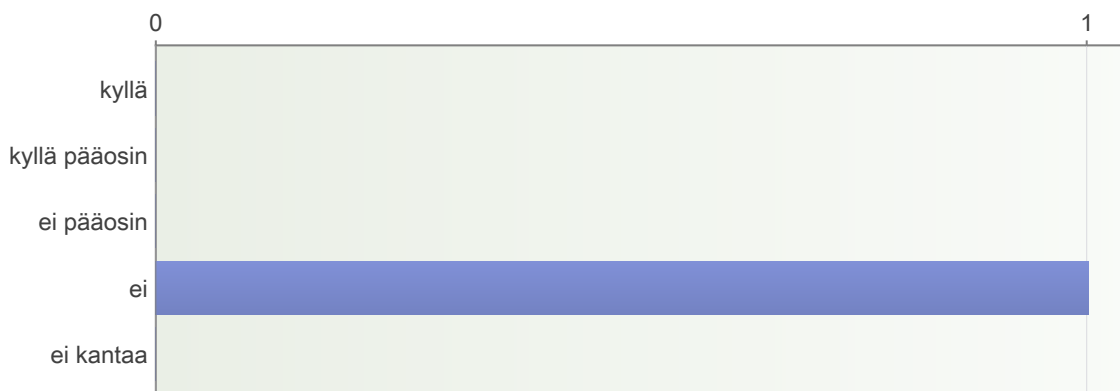
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Toimintakykyisille asiakkaille, jotka osaavat hakea tietoa ja pystyvät arvioimaan omaa palvelutarvetta, uudistus lisää mahdollisuuksia. Alueellisesti tämäkään ei toteudu, koska maakuntien palvelutarjonnat tulevat olemaan erilaisia. Uudistus edellyttää, että asiakkaille on tarjolla monipuolista, vertailukelpoista tietoa valintojen tekemiseksi. Tämä on merkittävä muutos nykytilanteeseen.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitetTUja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

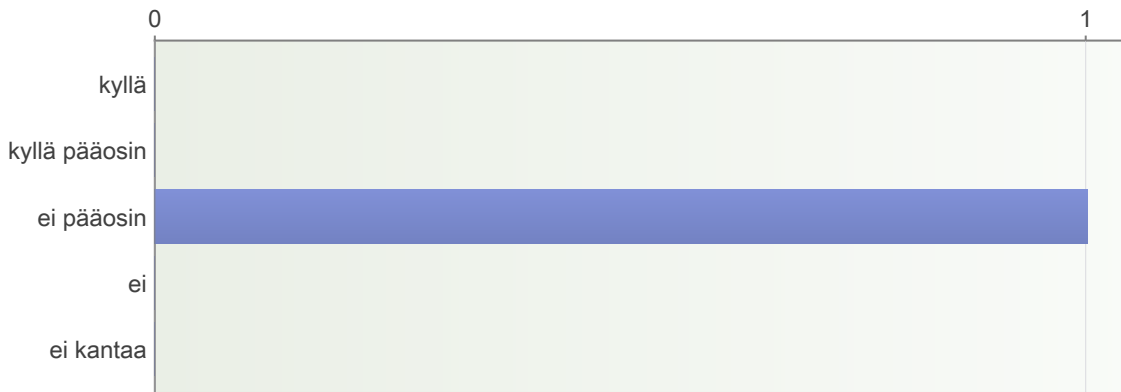
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty malli vaikeuttaa koko uudistuksen päätavoitetta, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen asiakaslähtöistä integraatiota. Paljon palveluja tarvitsevan asiakkaan kohdalla palvelujen yhteensovittaminen ja palveluohjausprosessin rakentaminen vaikeutuvat, kun osa palveluista jää valinnanvapauden ulkopuolelle. Osa palveluntuottajista ei ole ollenkaan maakunnan ohjauksessa, kun maakunta ei tee heidän kanssa sopimuksia eikä hyväksyntää palveluntuottajiksi edellytetä. Maakunnan tulisi kuitenkin vastata palvelujen yhteensovittamisesta. Palvelujen sisältöä tulee ohjata valtakunnallisesti, jotta yhdenvertaisuus toteutuisi.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetystä valinnanvapausmallista ei ole aiempaa kokemusta, joten kustannusten kasvua on mahdoton arvioida. Menokasvun hillitseminen edellyttäisi palvelujen integraation toteutumista ja palveluverkoston järkiperäistämistä. Maakunnalla ei ole riittävästi oikeutta päättää palveluketjuista. Lisäksi maakunnat voivat soveltaa mallia eri tavoin, mikä vaikeuttaa taloudellisten vaikutusten arviointia.

Maakuntaa siirtyvän henkilöstön palkkojen harmonisoinnista tulee olla selkeä erillismääräys ja palkkaharmonisaatio vaatii pitkän siirtymäajan. Joka tapauksessa se tulee lisäämään kustannuksia. Myös palveluntuottajien lisääntyvä kilpailu osaajista tulee nostamaan palkkakustannuksia.

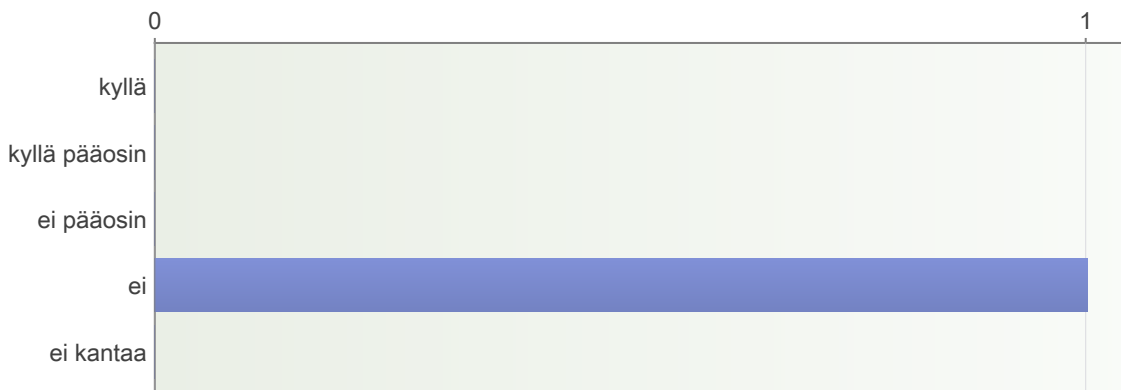
Markkinaehtoisen palvelutoiminnan sovittaminen palvelujärjestelmään vaatii lisämäärittelyjä. Kuten hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluissa esityksen vaikutuksista todetaan, asiakkaan valinnanvapaus yhdistettynä kapitaatiokorvaukseen luo palveluntuottajille kapitaatiokorvauksen koosta riippuvaisen kannustimen asiakkaiden haitalliseen valikoimiseen. Osoptimoinnissa palveluntuottaja voi ohjata paljon kustannuksia aiheuttavat asiakkaat maakunnan liikelaitoksen hoidettaviksi. Esitetty malli ei saa kannustaa asiakkaiden valikoimiseen.

Henkilökohtaisen budjetoinnin ja maksusetelin vaikutuksia kustannuksiin on vaikea arvioida.

Tietojärjestelmien yhteensovittaminen ja investoinnit aiheuttavat alkuvaiheessa suurta kustannusten kasvua, mutta todennäköisesti ne hillitsevät kustannuksia tulevaisuudessa. Yhteensovittaminen täytyy olla kansallisesti ohjattua ja rahoitettua.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

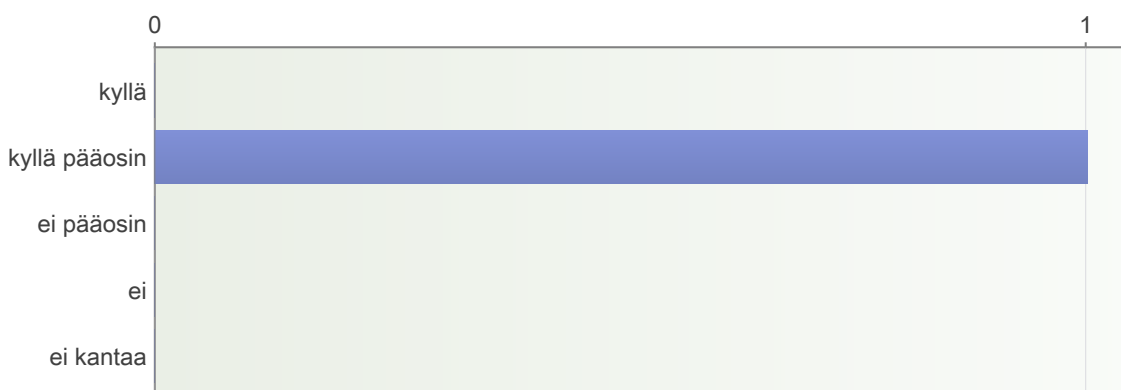
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntavaltuuston merkitys ei näytä lisääntyvän esitetyssä valinnanvapausmallissa. Maakunnan rooli palvelujen järjestäjänä perustuu pitkälti sopimusohjaukseen, jonka osaamisessa on merkittäviä eroja maakuntien välillä. Kuten hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluissa esityksen vaikutuksista todetaan, maakunnan oikeudelliset ja tosiasialliset mahdollisuudet toteuttaa järjestämisvastuuta monituottajamallissa ja esimerkiksi varmistaa, että kaikki palveluntuottajat toteuttavat maakunnan asettamia velvoitteita, ovat rajalliset.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

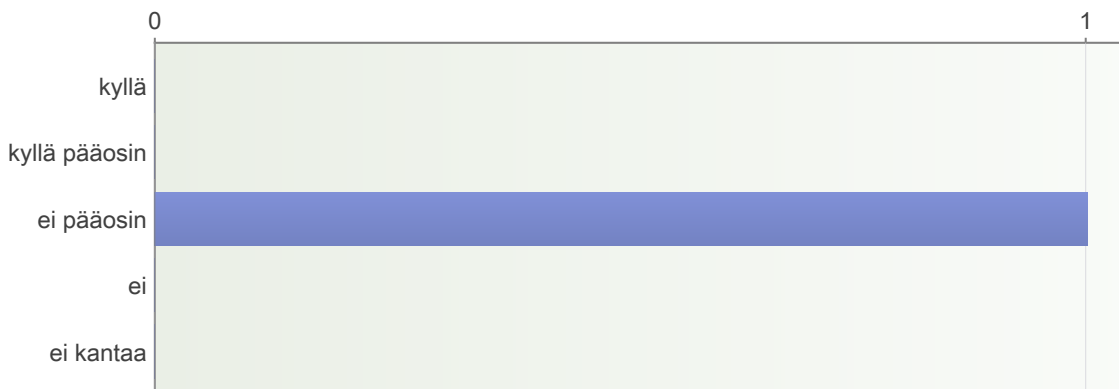
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tulee edistää uusien toimintatapojen ja innovaatioiden käyttöönottoa. Valinnanvapausmallin osalta tavoitteen toteutuminen riippuu taloudellisista kannusteista. Digitalisaation tuomat mahdollisuudet ja uudet innovaatiot voidaan toteuttaa valinnanva-pausmallista riippumatta. Esitetty valinnanvapausmalli edellyttää uudenlaista osaamista maakuntahallinnossa, maakunnan liikelaitoksessa ja maakunnan yhtiöissä ja tämä voi johtaa maakuntien eriarvoistumiseen myös kehittämisen näkökulmasta.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöittettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määrittellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

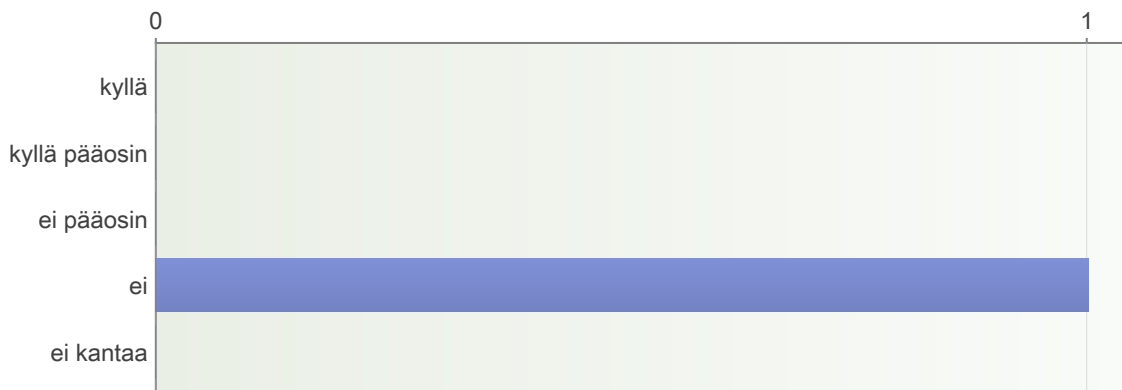
Vastaajien määrä: 1

- Perustason ja laajennetun perustason palvelukokonaisuudet on kirjattu liian yleisellä tasolla ja tarkemmat määrittelyt on jätetty jatkovalmistelussa huomioitavaksi.

Laajennetun perustason palveluissa mainitaan asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 §:n 1 momentin mukaiset palvelut. Sosiaalihuollon asiakkaan palvelutarpeen ajallista kestoa ei yleensä voida tietää etukäteen. Kuten Kuntaliittokin omassa lausunnossa toteaa, palvelujen erottaminen lyhytaikaisiin ja pidempiaikaisiin on epätarkoituksenmukaista ja voi pa-himmillaan johtaa päällekkäisiin palvelurakenteisiin ja hidastaa tarvittavan palvelun saamista.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

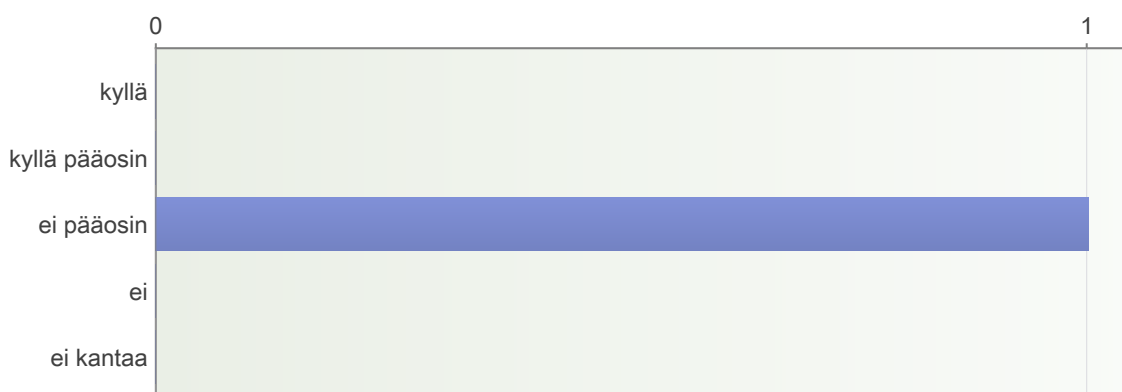
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla ei ole mahdollisuutta ohjata tai valvoa maksusetelijärjestelmän palveluntuottajia ja niiden palvelujen laatua lakiluonnoksen mukaan. Maakunnan tulisi kuitenkin vastata kokonaisuudesta.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

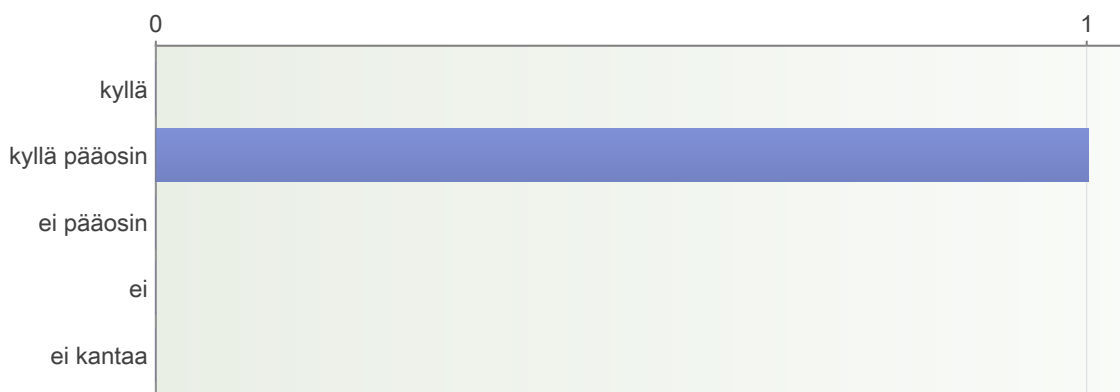
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuten Kuntaliittokin lausunnossaan toteaa, velvollisuus maksusetelien antamiseen saattaa vaikuttaa palveluntuottajien halukkuuteen perustaa sote-keskuksia. Maksuseteli lisää suoran valinnan palvelun tuottajan riskiä ja sitä kautta korottaa hintaa, jolla palveluja ollaan valmiita tuottamaan. Suoran valinnan palvelun tuottaja vastaisi myös maksusetelipalvelujen laadusta ja mahdollisista virheistä. Miten palvelun laatua voidaan valvoa?

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

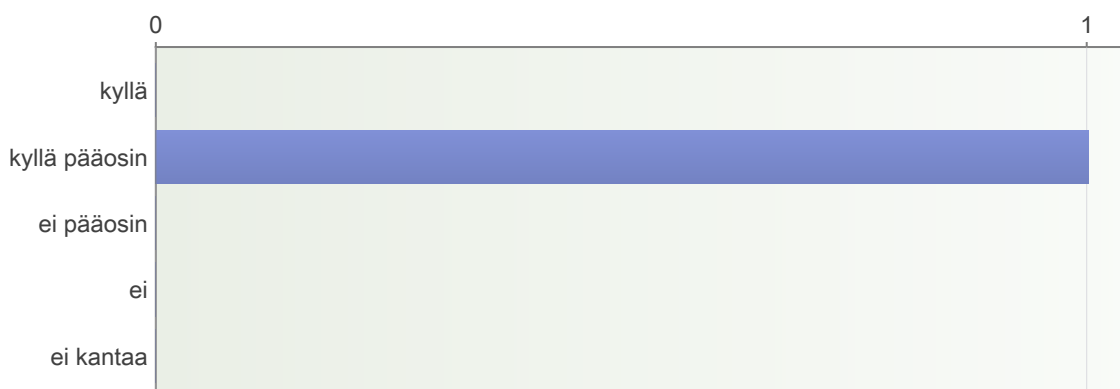
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli asiakas on toimintakykyinen, osaa hakea ja arvioida tietoa maksusetelipalveluntarjoajista, hän voi vaikuttaa palvelujen toteutukseen. Arviointia varten tulee olla riittävästi julkista tietoa saatavilla eri palveluntuottajista ja niiden palvelujen laadusta.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

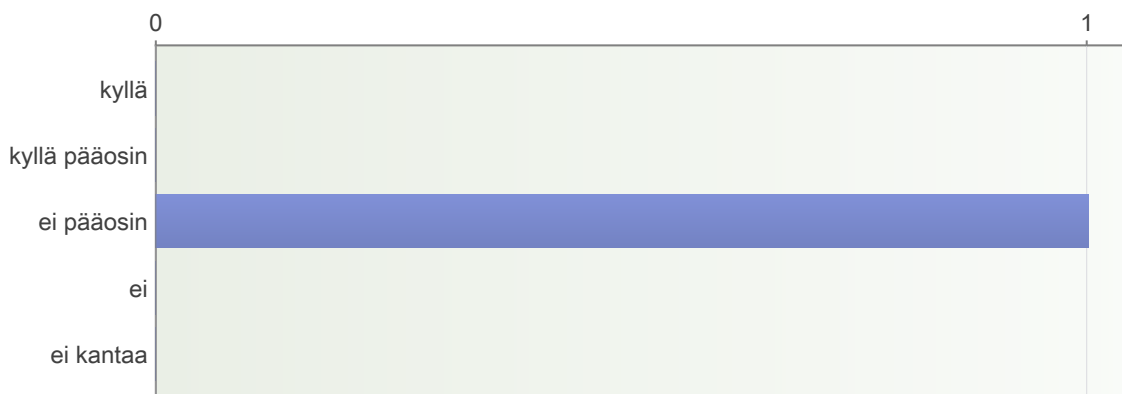
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan valintaoikeuden rajoittamisen mahdollisuudet tulee kirjoittaa auki lakiin.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

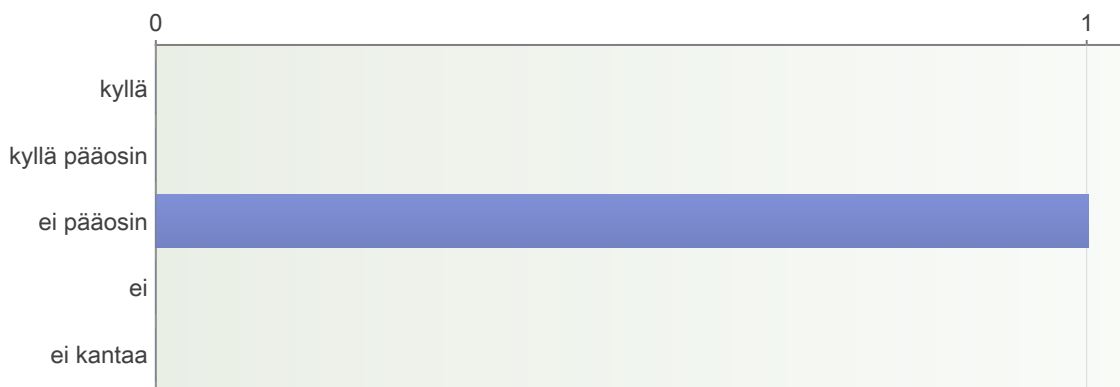
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännökset ovat liian monimutkaisia asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta. Asiakkaalta edellytetään huomattavaa osaamista ja toimintakykyä tehdä valintoja. Asiakkaalla on oikeus valita palveluntuottaja suoran valinnan palveluissa. Asiakkaalla on oikeus valita maakunnan liikelaitos ja sen perustason ja erityistason toimipiste. Sitten maakunnan on tarjottava asiakkaalle riittävästi valintamahdollisuuksia asiakassetelillä annettaviin palveluihin ja vielä mahdollisuus henkilökohtaiseen budjettiin tietyille asiakkaille. Asiakkaan palvelutarvetta arvioidaan sekä suoran valinnan palveluissa että maakunnan liikelaitoksessa. Vastuun hajaantuminen vaarantaa asiakkaan oikeuden tarkoituksenmukaisiin palveluihin. Palveluohjaukseen vaaditaan paljon resursseja ja hallinnollinen työ lisääntyy.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

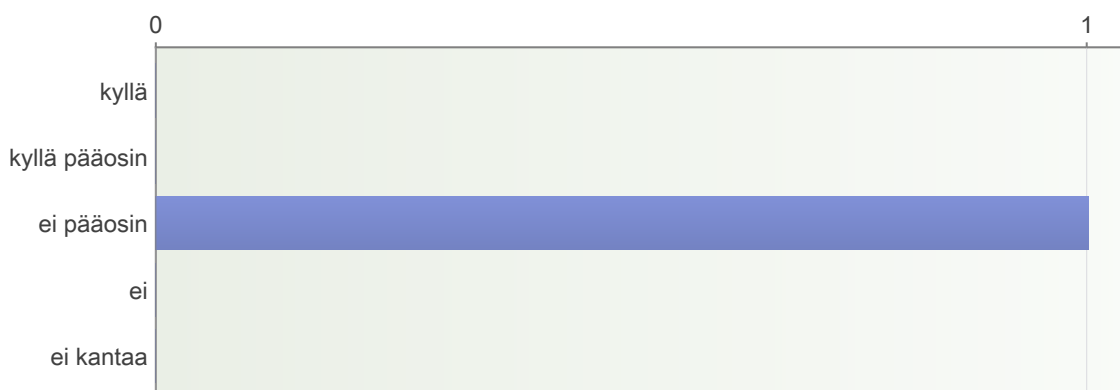
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa korostuu maakunnan velvollisuus varmistaa asukkaiden valintamahdollisuuksien monipuolisuus. Maakunta ei kuitenkaan voi hallinnollisesti ohjata ja valvoa kaikkia palveluntuottajia. Vastuu siirtyy joissain tapauksissa liikaa asiakkaalle.

Kuten Kuntaliitto lausunnossaan toteaa, lakiluonnoksessa jää epäselväksi maakunnan, maakunnan liikelaitoksen, sote-keskusten sekä erilaisin ostopalvelusopimusten ja setelijärjestelyin toimivien palveluntuottajien tosiasialliset hankinta- ja alihankintasuhteet ja maakunnan tosiasialliset ohjaus- ja vaikuttamismahdollisuudet. Asiakassetelijärjestelmä johtaa sairaalatoimintojen ja joidenkin muiden erityistason palvelujen yhtiöittämiseen.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

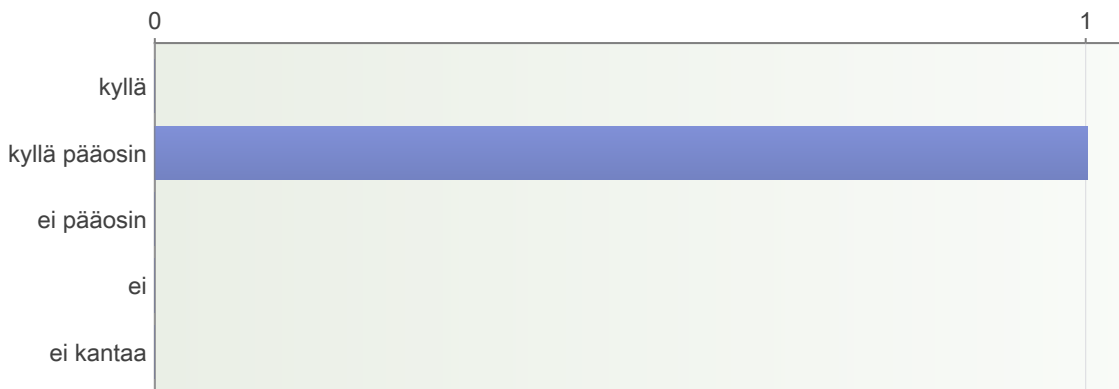
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 21 §:n mukaan maakunnan on käytettävä palvelujen järjestämisessä asiakasseteliä riittävässä määrin sen varmistamiseksi, että muissa kuin suoran valinnan palveluissa toteutuu asiakkaan valinnanvapaus. Perusteluissa mainitaan, että vähimmäistasona on 15 % näiden palvelujen kokonaiskuluista. Vähimmäistasoa ei tule määritellä vaan asia tulee olla maakunnan päätettävänä huomioiden maakuntien erilaiset toimintaympäristöt.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

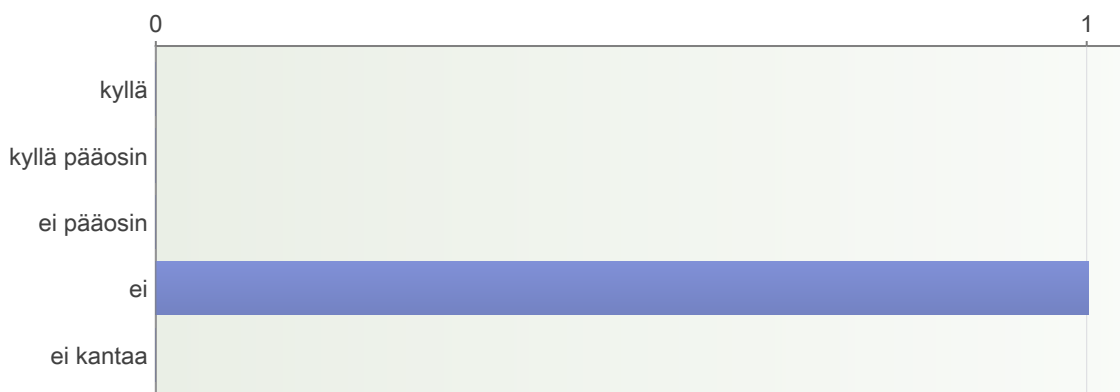
Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti vahvistaa asiakkaan valinnanvapautta ja itsemääräämisoikeutta ja samalla lisää asiakkaan vastuuta. Asiakkaalta edellytetään vahvaa toiminta- ja arviointikykyä. Maakunnan liikelaitokselta edellytetään huomattavaa resursointia riittävän tiedon välittämiseen ja ohjaukseen. Maakunnan liikelaitoksen tulee antaa asiakkaalle selvitys palvelujen saatavuudesta, laadusta ja kustannuksista, jotta asiakas voisi arvioida henkilökohtaisen budjetin käyttöönottoa. Kansainvälisten kokemusten mukaan henkilökohtaisen budjetin käyttö on johtanut kustannusten kasvuun. Lakiluonnoksen perusteluissa mainitaan, että budjetin hallinnoinnin lähtökohdaksi voitaisiin ensi vaiheessa ottaa se, ettei budjettia luovutettaisi rahana asiakkaan omaan hallintaan, vaan maakunnan liikelaitos vastaisi maksuista palveluntuottajille asiakkaan toteutuneen palvelun perusteella. Asiakkaan ja palveluntuottajan välille ei syntyisi sopimusta eivätkä asiakkaan olisi palveluja käyttäessään kuluttajan asemassa. Jos näin tapahtuu, ei henkilökohtaisen budjetin käyttö eroa asiakassetelien käytöstä.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lainsäädännön ja palvelujärjestelmän tulee olla sellainen, ettei erikseen tarvita säännöksiä päätöksenteon tukemisesta. Voimassa olevia holhoustoimilakia ja lakia edunvalvontavaltuutuksesta voidaan tarvittaessa päivittää.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

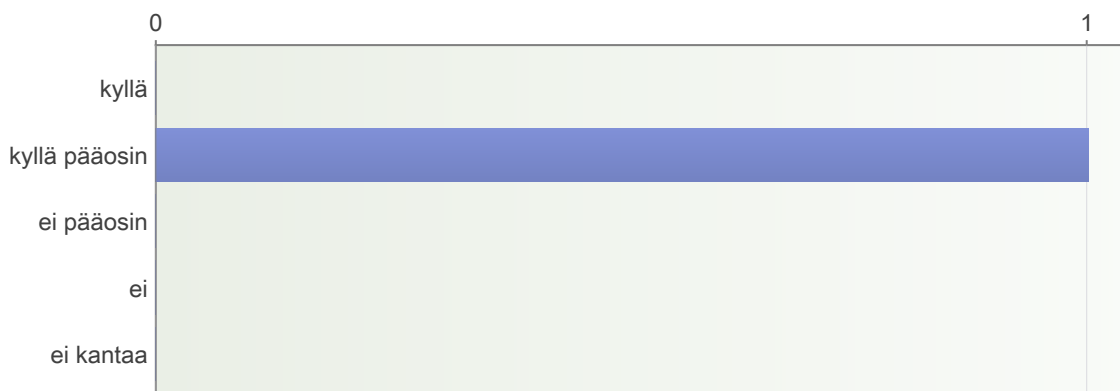
Vastaajien määrä: 1

- Esitetty menettely lisää hallinnollista työtä maakunnassa ja edellyttää uudenlaista osaamista ja resursointia. Maakunnat voivat asettaa erilaisia ehtoja suoran valinnan palvelun tuottajille ja tämä ei edistä alueiden yhdenvertaisuutta.

30 §:ssä säädetään suoran valinnan palvelujen kielestä. Pykälässä tulee varmistaa saamelaisten oikeudet saamenkielisiin palveluihin saamelaisten kotiseutualueella. Toinen vaihtoehto on, että 31 §:n mukaan maakunta voi tarvittaessa asettaa saamenkielisten palvelujen tuottamisen yhdeksi ehdoksi saamelaisten kotiseutualueella. Maakunnan määrittelemien lisäehtojen pitää siis voida koskea vain osaa maakunnan aluetta eikä aina koko maakuntaa.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

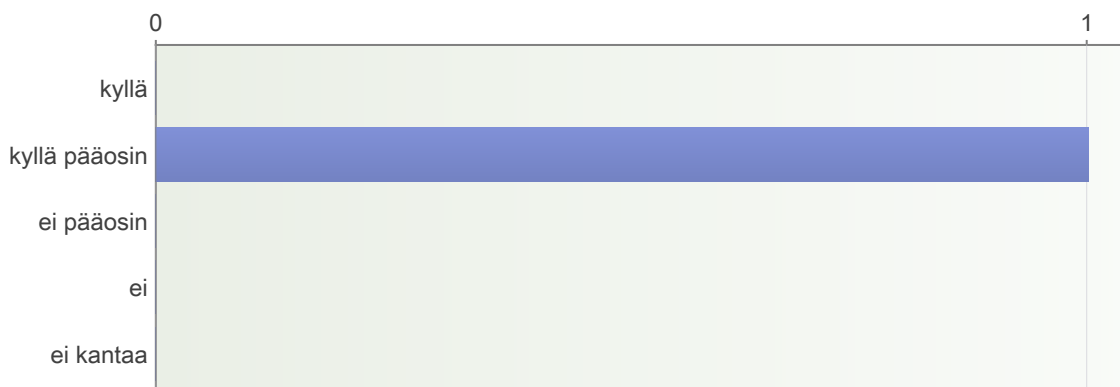
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty sopimusmenettely koskee vain maakuntaa ja suoran valinnan palvelun tuottajia. Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palveluntuottajilta ei vaadita sopimuksia ollenkaan ja näin ollen maakunnalla ei ole ohjaavaa/valvovaa roolia niihin nähden.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

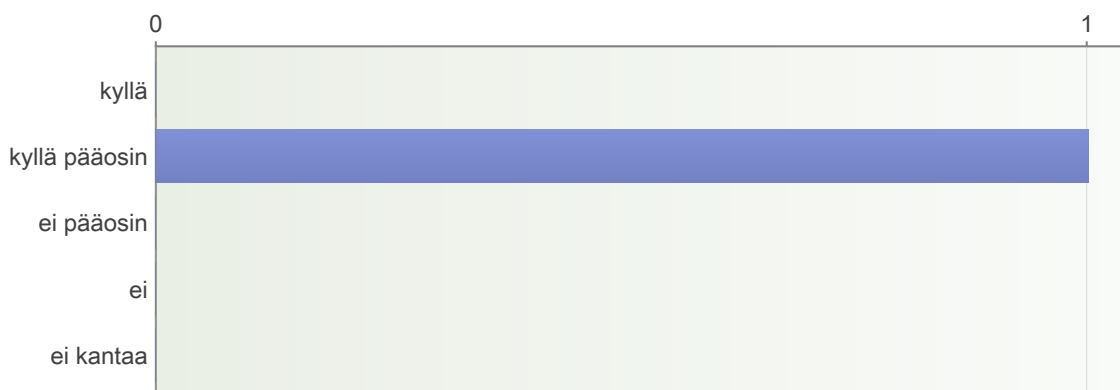
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksen velvollisuus yhtiöittää suoran valinnan palvelujen sekä maksu- ja asiakassetelillä annettavien palvelujen tuottaminen tulee poistaa ja maakunnan liikelaitoksella tulee olla oikeus tuottaa palveluja.

42 §:n mukaan suoran valinnan palvelun tuottaja voi itse määritellä, millä alueella se tuottaa toimi-pisteensä ulkopuolelle annettavia palveluja (kuten asiakkaan kotiin), jos niitä sisältyy suoran valinnan palvelukokonaisuuteen. Pykälässä tulee varmistaa, että maakunta voi edellyttää hyväksynnässä ja sopimuksessa palveluntuottajalta palveluntuottamista maakunnan määrittelemällä alueella.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista. 15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

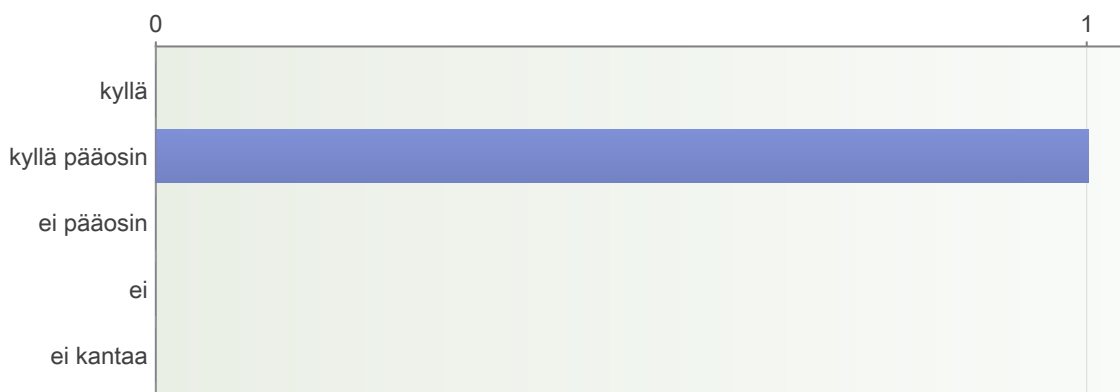
- Korvausten määräytymisperusteet eivät saa ohjata palveluntuottajia siirtämään paljon palveluja tarvitsevia asiakkaita maakunnan hoidettavaksi.

Kiinteän korvauksen osalta ei laissa tule määritellä 4/5 osuutta kiinteän korvauksen minimitasoksi, vaan maakunnalla tulee olla oikeus määritellä korvausten suhde.

Palvelujen tuotteistamisen tulee perustua kansalliseen määrittelyyn alueiden yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

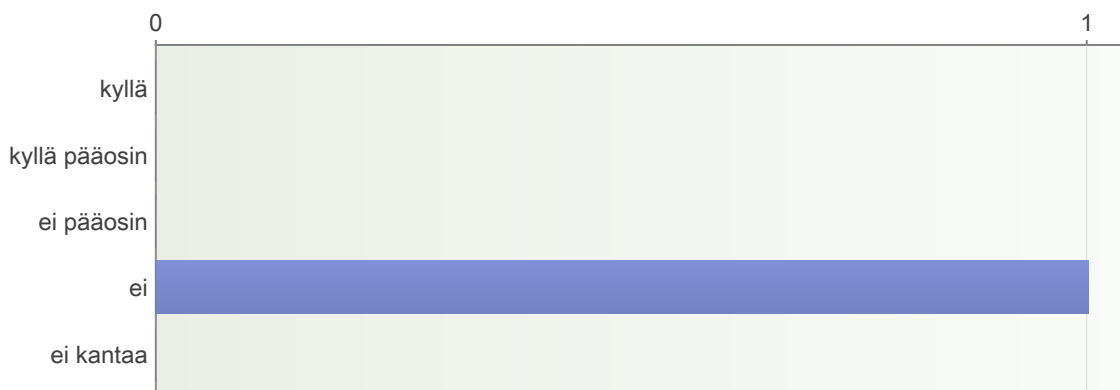

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

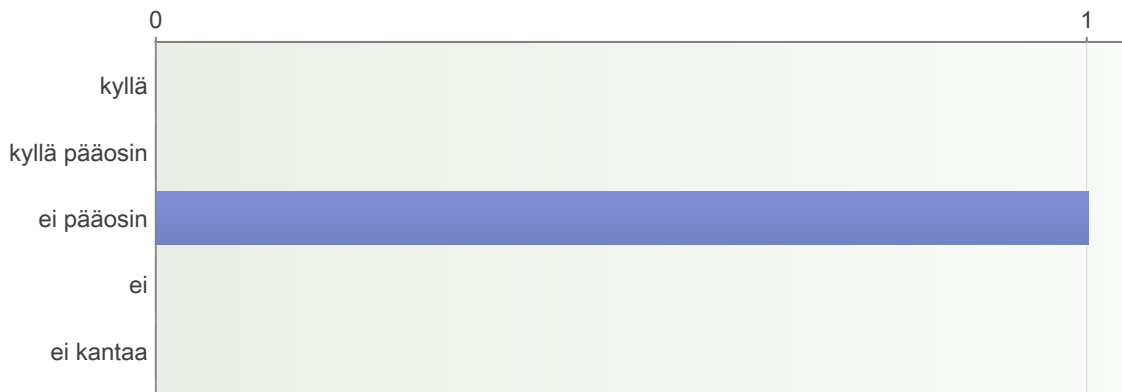
- Esitys valinnanvapauslaiksi on keskeneräinen. Valinnanvapaus tulisi ottaa käyttöön vaiheittain ja pilotoimalla erilaisia malleja eri maakunnissa sekä Lapin tapauksessa huomioiden myös maakunnan erilaisuus ja suuri koko. Koko uudistus on niin vaativa ja laaja, että toimeenpanolle on varattava riittävästi aikaa.

Inarin kunta yhtyy Kuntaliiton lausuntoon, että valinnanvapaus ja sen edellyttämä tuotannon yhtiöittäminen tulisi toteuttaa perustasoon kuuluvissa sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palveluissa ja suunhoidon perustason palveluissa aikaisintaan 1.1.2021 alkaen ja laajennettuun perustasoon kuuluvissa palveluissa 1.1.2023. Tarvittavien tietojärjestelmämuutosten suunnittelu voi käynnistyä vasta lainsäädännön toiminnallisten yksityiskohtien selkiytyttyä. Tietojärjestelmämuutosten hallittu toimeenpano edellyttää selkeää vastuunjakoa sekä riittävää aikataulua. Laajojen tieto-järjestelmämuutokset toimeenpano ja käyttöönotot edellyttävät kokemusten perusteella n. 3-5 vuoden siirtymäaikaa.

Kuten Kuntaliitto lausunnossaan toteaa, jos laki tulee voimaan annetussa aikataulussa, maakunnan täytyisi aloittaa merkittäviä valinnanvapauteen liittyviä valmistelutoimia jo vuonna 2018. Tällaisia olisivat mm. suoran valinnan palveluntuottajien ilmoittautumisten vastaanottaminen vähintään 6 kk ennen lain voimaantuloa, ja asiakkaille valinnanvapaudesta informointi 2 kk ennen lain voimaantuloa. Myös palveluntuottajien kanssa tehtävät sopimukset sekä samalla myös hyväksymiskriteerit ja hinnoitteluperusteet olisi oltava määriteltyinä vähintään puoli vuotta ennen lain voimaan tuloa. Samoin asiakaseteleihin ja erityisesti henkilökohtaiseen budjettiin liittyen täytyisi tehdä kriteeristöjä, päätöksiä palveluista joissa asiakaseteleitä otettaisiin käyttöön, huolehtia maksatusjärjestelmistä jne., jos mallit otetaan käyttöön heti vuoden 2019 vaihteessa. Aikataulua ei ole mahdollista toteuttaa.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

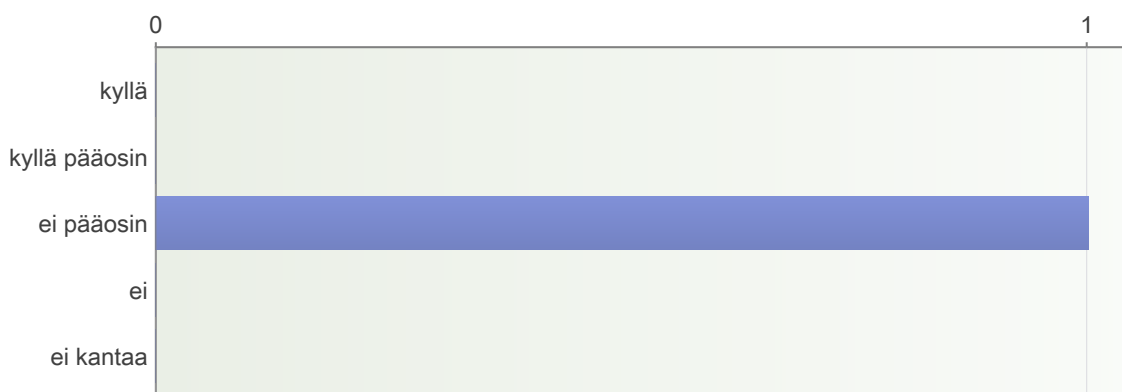
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitys kaventaa maakuntien itsehallintoa, lisää niiden tehtäviä ja erityisesti hallinnollista työtä.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

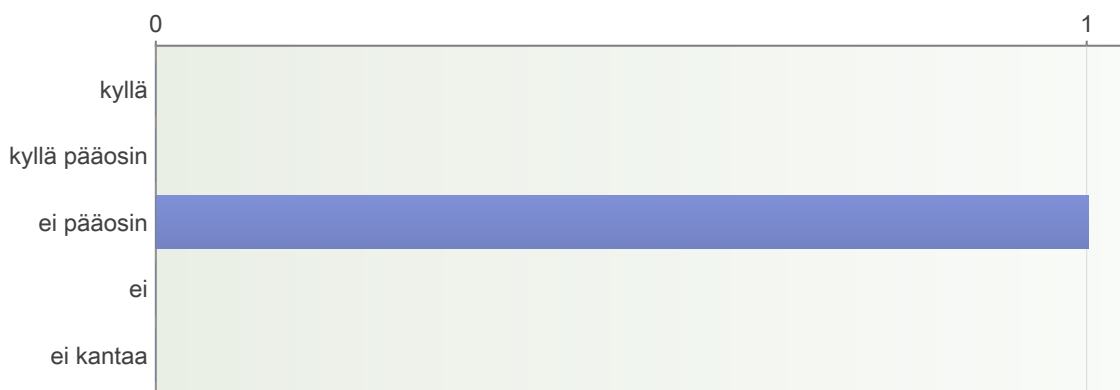
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Markkinoita tulee varmuudella syntymään. Esitys kuitenkin vähentää alueiden välistä ja maakuntien sisäistä yhdenvertaisuutta, koska markkinat tulevat keskittymään pääasiassa kaupunkiseuduille. Toisaalta uudistus ei myöskään anna kunnille mahdollisuuksia edistää palvelumarkkinoiden syntymistä kaupunkiseutujen ulkopuolella.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajille asetettavat vaatimukset voivat vähentää pienten yritysten määrää. Uhkana on markkinoiden keskittyminen suurille yrityksille.

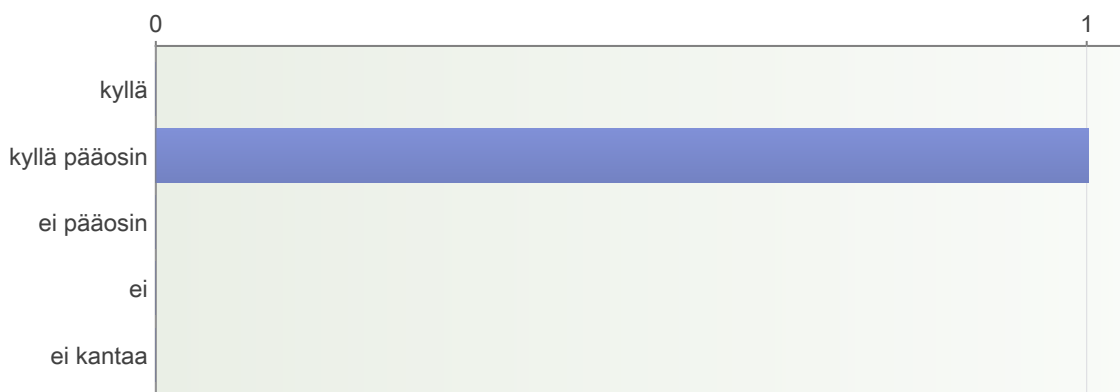
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Esitetystä mallista toimintakykyinen, tietoa hakeva ja arvioiva ihminen, hyötyy valinnanvapaudesta. Se voi myös edistää ihmisten omavastuuta terveydestä ja hyvinvoinnista. Hoitoon pääsyn nopeutuminen todennäköisesti vähentää erityispalvelujen tarvetta. Valinnanvapauden tulisi lisätä kilpailua, tarjontaa ja sitä kautta palvelujen laatua.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

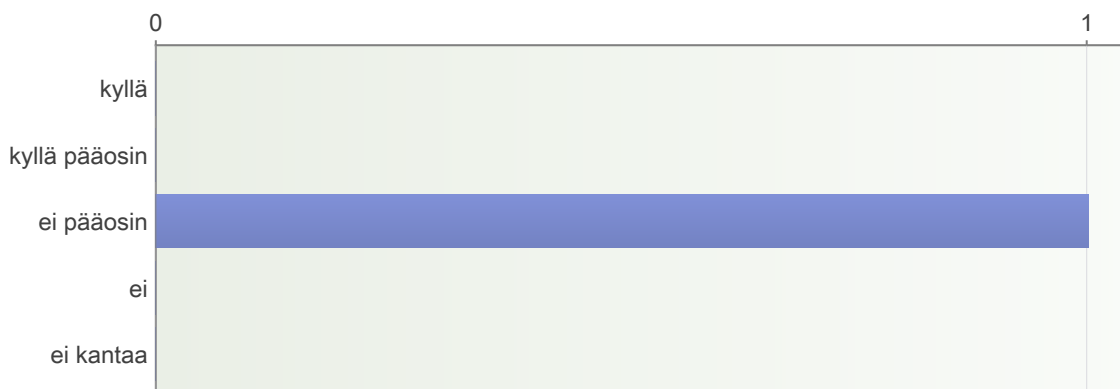
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon palvelujen saatavuus paranee ja kysyntä tulee kasvamaan, mutta myös kustannukset tulevat nousemaan. Suun terveydenhuollon rajaaminen erilleen sosiaali- ja terveyskeskuksista ei edistä sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota. Suun terveydenhuolto tulee nähdä tärkeäksi osaksi ihmisen kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluissa on arvioitu uudistuksen vaikutuksia melko perusteellisesti, mutta niitä ei kuitenkaan ole huomioitu lakiluonnoksessa. Lakiluonnos on kuitenkin niin keskeneräinen, ettei vaikutusten arviointia ole voitu tehdä riittävän hyvin. Esitettyä mallia ei myöskään ole käytössä muissa maissa, joten kokemusperustaista tietoa ei ole saatavilla. Yleisperustelujen vaikutusarvioinnissa on kuitenkin nähtävillä, ettei valinnanvapausesitys esitetyn mallin mukaisesti edesauta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukselle asetettujen tavoitteiden kuten integraation, yhdenvertaisuuden ja kustannusten hillitsemisen saavuttamista. Valinnanvapausuudistus tulisi toteuttaa huolellisella valmistelulla ja asteittain.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus tulee lisäämään maakunnan ja muiden palveluntuottajien kilpailua osaavasta henkilöstöstä, josta jo nyt on erityisesti haja-asutusalueilla pulaa. Tämä tulee lisäämään palvelujen keskittymistä kaupunkeihin, etenkin kun kuntien vaikutusmahdollisuudet henkilöstön hankkimiseen poistetaan. Haasteeksi nousee myös julkisen sektorin kyky sopeutua esitetyssä ajassa nopeasti muuttuviin tilanteisiin, joita seuraa asiakkaiden valinnanvapauden toteuttamisesta.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty valinnanvapausmalli korostaa valinnanvapautta terveydenhuollon palveluissa eikä siten edesauta sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen integraatiota.

Kustannusten kasvun hillitseminen esitetyn valinnanvapausmallin kautta on hyvin epävarmaa.

Esitetty valinnanvapausmalli vähentää ihmisten yhdenvertaisuutta maakuntien välillä ja maakuntien sisällä.

Saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten oikeudet saamenkielisiin ja saamenkulttuurisiin palveluihin tulee turvata yhdenvertaisesti valinnanvapauslainsäädännössä. Erityisesti on huomioitava inarin- ja koltansaamenkielisten palvelujen saatavuus.

Lapin maakunnassa sosiaali- ja terveyspalveluissa tehdään yhteistyötä myös Norjan ja Ruotsin kanssa. Rajayhteistyö on keino myös turvata pohjoissaamenkielisten palvelujen saatavuutta.

Valinnanvapauslainsäädännössä tulee varmistaa, että sopimus pohjaista, joustavaa yhteistyötä voidaan edelleen tehdä ja kehittää ja näin parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta Lapin alueella.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.